

Van : college van burgemeester en wethouders

Datum : 20 november 2018

Portefeuillehouder(s) : Wethouder De Weger

Portefeuille(s) : Ruimte

Contactpersoon : A.H. Chaudron

Tel.nr. : 8339

E-mailadres : chaudron.t@woerden.nl

Onderwerp:

Ambitiedocument leefomgeving Lopikerwaard

Kennisnemen van:

Stand van zaken en vervolgproces ambitiedocument Lopikerwaard.

Inleiding:

De Lopikerwaard staat de komende decennia voor een aantal grote uitdagingen in de leefomgeving. Bodemdaling, klimaatverandering en de energietransitie zullen een grote impact hebben op de inrichting en kwaliteit van de fysieke leefomgeving van de Lopikerwaard. De Lopikerwaard zal daarom ook moeten blijven investeren in de aantrekkelijkheid en beleefbaarheid van het unieke landschap. Voor inwoners en ondernemers, maar ook voor hen die van deze unieke polder als bezoeker willen genieten. Dat vraagt om nieuwe, integrale strategieën voor de kernen én het buitengebied. En om nieuwe samenwerkingen tussen overheden en samenleving om opgaven aan te pakken en om ambities daadwerkelijk te kunnen verwezenlijken.

Kernboodschap:

De gemeenten Lopik, Montfoort, Oudewater, IJsselstein en Woerden hebben veel gemeen bij de uitdagingen in de leefomgeving, en verwachten, samen met het waterschap Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR) door samenwerking dubbel werk te voorkomen. Zij verkennen nu de mogelijkheden van samenwerking door te streven naar de opstelling van een gezamenlijk Ambitiedocument rondom energietransitie, bodemdaling, klimaatadaptatie en recreatie in de Lopikerwaard.

Op dit moment verkennen gemeenten Lopik, Montfoort, Oudewater, IJsselstein en Woerden deze nieuwe samenwerking voor de fysieke leefomgeving samen met de provincie Utrecht en Waterschap Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR). Er is een ambtelijke werkgroep en stuurgroep samengesteld met bestuurders van gemeenten, provincie en HDSR. Daarin wordt ook gezorgd voor de ambtelijke en bestuurlijke afstemming en borging met lokale, regionale en provinciale processen in kader van de omgevingsvisies, energietransitie en klimaatadaptatie. De vijf gemeenteraden kwamen rond dit thema bijeen op 11 oktober 2018 en zullen dat nog een keer op 24 januari 2019 doen. De partijen hebben afgesproken om in januari 2019 een gezamenlijk ambitiedocument gereed te hebben rondom **energietransitie, bodemdaling, klimaatadaptatie en recreatie in de Lopikerwaard**. Dit ambitiedocument

fungeert als basis voor lokaal en provinciaal omgevingsbeleid (omgevingsvisies). De gemeenteraden beslissen uiteindelijk zelf over de gemeentelijke omgevingsvisies, en kunnen dus ook op onderdelen afwijken indien gewenst.

Op 1 november jl. heeft uw raad een motie aangenomen met het verzoek een toekomstbestendige regionale voedselvoorziening als vierde hoofdthema te agenderen. Dit onderwerp zal een plek krijgen in de verdere voorbereidingen van het ambitiedocument.

Financiën:

Mede dankzij steun van de Provincie Utrecht zijn de kosten per deelnemende gemeente en waterschap beperkt. De kosten bedragen per gemeente zo'n €5000, te bekostigen uit de budgetten voor de voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet.

Vervolg:

Een globale planning met overzicht van de overleg- en afstemmingsmomenten treft u hieronder aan:

Stap 1: Analyse regionale opgaven en ambities

13 september 2018 - 1e ambtelijke werkgroep

2 oktober 2018 - Bestuurlijk overleg/Stuurgroep Ambitiedocument Lopikerwaard

11 oktober 2018 - Radenconferentie

Stap 2: Ontwikkelen regionaal ambitiedocument

15 november 2018 - 2e ambtelijke werkgroep

6 december 2018 - Bestuurlijk overleg/Stuurgroep Ambitiedocument Lopikerwaard

24 januari 2019 - Radenconferentie

Stap 3: Besluitvorming

7 februari 2019 - Bestuurlijk overleg/Stuurgroep Ambitiedocument Lopikerwaard

Bijlagen:

- Terugkoppeling radenconferentie 11-10-2018 (18.022557)
- Motie toekomstbestendige voedselvoorziening 1-11-2018 (18.022558)

De secretaris,

drs. M.H.J. van Kruijsbergen MBA

De burgemeester,

V.J.H. Molkenboer

Terugkoppeling Radenconferentie Ambitiedocument Lopikerwaard

11 oktober 2018, Cabau

Gedurende de Vijfradenconferentie van 11 oktober hebben we samen met u verkend wat de lokale en regionale opgaven op het gebied van energietransitie, klimaatadaptatie en recreatie voor de Lopikerwaard betekenen. Welke gezamenlijke uitgangspunten en kansen er liggen? Na een kort plenair programma waarin we u hebben bijgepraat over zowel de inhoud als het proces, zijn we samen met u de toekomst van Lopikerwaard actief gaan verkennen. Dit deden we spelenderwijs aan de hand van serious gamings over de drie thema's energietransitie, bodemdaling en recreatie. Hieronder treft u de oogst van deze drie serious games aan.

1. Energietransitie

Duurzaamheid ziet er voor elke stakeholder anders uit. Om een regio (dorp, stad, provincie, land) duurzaam te krijgen moeten beelden van verschillende stakeholders uitgewisseld worden zodat in gezamenlijkheid, overleg en dialoog een gezamenlijke definitie kan ontstaan. Vanuit dit gegeven is het spel We Energy Game ontstaan en ontwikkeld. Tijdens de We Energy Game van de Hanzehogeschool Groningen heeft u actief verkend wat en hoe de impact van de energietransitie kan zijn.

Naar aanleiding van de game komen er vijf uitdagingen naar voren:

- Het is een urgente en omvangrijke grensoverschrijdende opgave. Het is daarom belangrijk om het op regionaal niveau 'met elkaar eens' te worden over de opgave en kansen. Een samenwerking op provinciaal, regionaal en gemeentelijk niveau met betrekking tot de energietransitie is nodig;
- Ruimte creëren om te realiseren: de uitdaging is het creëren van draagvlak. Mensen moeten op een lijn zitten over wat duurzaamheid is en welke aanpakken daarbij aansluiten;
- Technische innovatie: zodra een keuze is gemaakt, kan de techniek alweer achterhaald zijn. De uitdaging is het bewaken van de balans. Hiervoor is het betrekken van netbeheerders nodig, zij zorgen immers voor een robuust energienetwerk.

- Deadline: in juni moeten we in de regionale energiestrategie (U10/U16) aangeven wat we collectief gaan opwekken. De uitdaging is het aanjagen om deze plannen te gaan maken.
- Landbouwgrond: het wordt een uitdaging om in overleg met de grondeigenaren tot overeenstemming te komen over het plaatsen van duurzame oplossingen. De gemeente hier niet zomaar alleen over beslissen, dat moet in overleg gebeuren. In die samenwerking liggen hier ook kansen voor nieuwe verdienmodellen, bijvoorbeeld in (bodemdaling)gebieden waar het produceren van voedsel steeds meer onder druk komt te staan.

We Energy Game door Hanze Hogeschool

2. Bodemdaling

Eén van de belangrijke opgaven binnen het thema klimaatadaptatie en waterrobuuste regio is bodemdaling. Gedurende de simulatie van Tygron Engine bent u in de huid gekropen van verschillende betrokkenen met dit thema, van agrariër tot bewoner, van waterschap tot gemeente.

Besturen van de Tygron Engine bodemdalingssgame

Gedurende de Tygron Engine simulatie over bodemdaling zijn we nog niet toegekomen aan het maken van inhoudelijke keuzes. Echter zijn de volgende vraagstukken naar voren gekomen die vragen om een gezamenlijke visie van gemeenten, provincie en waterschap:

1. Hoe belangrijk vinden we het continueren van het huidige landbouwgebruik? En hoe versnipperd mag het landschap worden?
2. Hoe belangrijk is het in stand houden van het cultuurhistorisch landschap in zijn huidige vorm (= is het een museum) of mag het zich aanpassen (levend landschap)?
3. Hoe ver willen we vooruit denken? Tot 2050 kunnen we doorgaan op de huidige weg met bodemdaling beperken (bijv. via onderwaterdrainage). Daarna is het nog onduidelijk. Zonder de toekomstige problematiek af te wenden geeft dat ons tijd om naar die transitie toe te leven;
4. In hoeverre gaan we keuzes maken waar huidige landbouw voorrang krijgt, waar we inzetten op alternatieve teelt en/of waar ander landgebruik geaccepteerd wordt?
5. Ontsluitingswegen: in hoeverre gaan we over op lichtere funderingstechnieken en wat voor consequenties heeft dat voor bijvoorbeeld zwaar verkeer?
6. Willen we ruimte geven voor de energietransitie en zo ja hoe dan? In hoeverre willen we hier enige regie op voeren?

Alle verschillende stakeholders van de Lopikerwaard kennen hun eigen eisen en belangen. Daarom is het lastig om tot één oplossing te komen, het is maatwerk. Tegelijkertijd zijn peilbeheer en bodemdaling bepalend voor de mogelijkheden van de Lopikerwaard. Maar ook andersom, zo heeft het handhaven van de authentieke lintbebouwing weer gevolgen voor het peilbeheer.

3. Recreatie

Tijdens het Lopikerwaard Recreatiespel heeft u de toekomst op het gebied van recreatie in de Lopikerwaard actief verkend. U werd gevraagd om te bepalen of de interventies op de speelkaarten lokaal, regionaal of vooralsnog niet moeten worden opgepakt in de Lopikerwaard. Daarnaast heeft u aan het einde van het spel zelf interventies kunnen inbrengen.

‘Aan de slag met het Lopikerwaard Recreatiespel’

De volgende interventies wilde u vooral lokaal oppakken:

- toevoegen aantal hotelkamers en B&B's
- faciliteren van boerderijcampings
- inzetten op combinatiebezoeken buitengebied en kernen
- aanleggen van rustplekken langs wandel- en fietsroutes
- stimuleren van horeca in Lopikerwaard

En regionaal wilde u vooral de volgende interventies samen oppakken:

- Verbeteren en verduidelijken van vaarroute structuren en watersportvoorzieningen;
- Versterken van de Hollandsche IJssel en Lek (o.a. oeverrecreatie);
- Branding & marketing Lopikerwaard
- Versterken van het regionale (snel)fietsnetwerk
- Toeristisch herbestemmen van vrijkomende agrarische bebouwing
- Beschermen landschap en weidse vergezichten
- Ringpark Utrecht als entree voor de Lopikerwaard
- Realiseren van een of enkele grootschalige recreatieve voorzieningen in de regio

In meer algemene zin gaf u aan de omgevingskwaliteiten van Lopikerwaard te willen beschermen en versterken. Zo zijn de cope-ontginningen, knotwilgen en weidse vergezichten unieke en rijke kwaliteiten van de regio. Kwaliteiten die zich volgens u goed lenen voor extensieve recreatie. Tegelijkertijd geeft u aan niet bang te zijn om groot te durven denken.

Motie toekomstbestendige regionale voedselvoorziening

De gemeenteraad van Woerden, in vergadering bijeen op 1 november 2018.;

Constateerende dat:

1. In het proces naar een ambitiedocument drie hoofdthema's zijn vastgesteld, namelijk: energietransitie, klimaatadaptie en recreatie;

Overwegende dat:

1. De agrarische sector los van deze drie onderwerpen voor grote uitdagingen staat en daarbij op dit moment de grootste beheerder is van de gronden;
2. Zowel landelijk als provinciaal recent een landbouwvisie is gepresenteerd dan wel vastgesteld;
3. De transitie naar kringlooplandbouw kansen biedt voor versterking van de regionale landbouw;
4. De vitaliteit van het poldergebied heeft baat bij een vitale en toekomstbestendige agrarische sector;
5. De gebiedsspecifieke uitdagingen van de voedselvoorziening in het poldergebied gezamenlijk door de gemeenten kan worden ingebracht bij de op te stellen Provinciale Samenwerkingsagenda naar aanleiding van de Landbouwvisie;

Verzoekt het college:

1. De regionale voedselvoorziening als vierde hoofdthema te agenderen in het op te stellen Ambitiedocument van de radenconferentie Lopikerwaard;
2. De landbouwsector als gelijkwaardige partner te betrekken bij het opstellen van het ambitiedocument.

En gaat over tot de orde van de dag.

ChristenUnie-SGP, Lia Noorthoek
CDA Woerden, Arjen Draisma